

Podcast Konkurrenten

Avsnitt 55: Potatis, ägg och fjäderfä – nytt tillsynsuppdrag för Konkurrensverket

Textversion av Konkurrenten avsnitt 55 (publicerat 8 september 2021), vill du hellre lyssna på avsnittet kan du ta del av det på vår webbplats www.konkurrensverket.se/konkurrenten.

Marie Strömberg Lindvall:

Hej och välkomna till Konkurrenten. Jag som leder den här podden heter Marie Strömberg Lindvall. Jag brukar inleda våra poddavsnitt med att säga att det här är en podd där vi pratar om konkurrens- och upphandlingsfrågor men från och med nu måste jag börja fila på den där introduktionen, för nu måste jag också få in något om otillbörliga handelsmetoder i livsmedelskedjan i den här introduktionen. Den 10 juni 2021 fattade nämligen riksdagen beslut om en ny lag om förbud mot otillbörliga handelsmetoder i livsmedelskedjan och ansvarig tillsynsmyndighet för det här nya regelverket blir Konkurrensverket. Vi har alltså fått ett nytt uppdrag och det är det som är temat för det här avsnittet av Konkurrenten. Vi ska bena ut vad den här lagen handlar om och vad Konkurrensverkets nya tillsynsuppdrag består i. Och de som ska hjälpa mig att göra det är Konkurrensverkets generaldirektör Rikard Jermsten och Martin Bäckström som är enhetschef för den nya enhet som ska arbeta med tillsynen av de här otillbörliga handelsmetoderna. Välkommen hit Rikard.

Rikard Jermsten:

Tack.

Marie Strömberg Lindvall:

Välkommen hit Martin.

Martin Bäckström:

Tack, tack.

Marie Strömberg Lindvall:

Nu tänker jag att vi ska ta det här pedagogiskt från A till Ö. Jag tänker mig att vi ska ge en kort bakgrund till den här nya lagen, vi ska prata om vad det är som

regleras och vem som omfattas, vi ska berätta om vårt nya tillsynsuppdrag och vad det innefattar. Och jag börjar med att vända mig till dig Rikard, den här frågan om otillbörliga handelsmetoder i handeln med livsmedel, det är någonting som har diskuterats ganska länge. Vad är det som har varit problemet? Vad har diskussionerna handlat om? Vad är det som har varit i stöpsleven?

Rikard Jermsten:

Problemet är att man ifrån EU-lagstiftarens håll har identifierat förekomsten av villkor i affärer mellan köpare och säljare av jordbruks- och livsmedelsprodukter som man uppfattar är oskäligen eller otillbörligen, som det heter i det här sammanhanget och som i förlängningen har negativ effekt på konkurrenskraften i hela kedjan och därför har man velat förbjuda dem eftersom det just rör sig om villkor i affärer mellan de här aktörerna.

Marie Strömberg Lindvall:

Jag hade tänkt säga någonting om det här med otillbörliga men du använde själv ordet oskäligen, det kan låta som ett litet svårt ord kanske.

Rikard Jermsten:

Ja, det kan det göra. Det är en samlingsbeteckning på typiskt sätt sådana villkor som någon som har en mycket större makt i förhandlingskraft i ett avtalsförhållande kan påtvinga någon som har en sämre hållning, och det kan röra sig om till exempel jättekonstiga betalningstider eller att man ensidigt kan bestämma vad som ska gälla i ett visst avtal.

Marie Strömberg Lindvall:

Unfairtrading practises är väl det engelska ordet för det hela och det är på något sätt lite tydligare kan jag tycka. Du nämnde några konkreta exempel på vad det kan vara frågan om för obalanser här. Skulle du vilja fylla i med någonting Martin när det gäller den här frågan?

Martin Bäckström:

Ja men det kan jag göra. Det man har sett och också velat reglera då är förekomsten av bland annat att man som köpare av livsmedelsprodukter avbeställer färskvaror väldigt sent. Och tänk att vi går tillbaka några månader i sommaren 2021, man har en producent av jordgubbar eller färsk potatis eller liknande, om de får en avbeställning av en order väldigt sent så finns det en stor risk att de inte kan sälja det här till någon annan och att man helt enkelt får kassera de här livsmedelsprodukterna. Så man har valt att införa en stoppkloss, att man måste avbeställa 30 dagar innan leveransdatum för att det inte ska vara en otillbörlig handelsmetod och det är ett sätt att lägga över risken på beställaren från producenten av de här produkterna för att många gånger är det mindre lantbrukare och liknande som producerar det här, om man då ställer dem i förhållande till köparna av produkterna. Ett annat exempel som tar sikte på 30 dagar är att man ska få betalt inom 30 dagar efter leverans och det tar sikte på att

man ska öka likviditeten hos producenterna. Många gånger har ju bönder en, vad ska man säga, säsongsbetonad avkastning, det kan vara att man föder upp djur eller liknande och säljer dem vid några få givna tillfällen varje år. Och då om man inte får betalt efter att man har levererat så kommer man under en ganska lång tid stå utan någon rejäl inkomst så det är ett sätt att balansera ut det problemet här. En del producenter har sagt att de många gånger får i princip agera bank för inköpare av de här produkterna trots att inköparen är större och starkare då, så att man helt enkelt omfördelar medlen från inköpsledet till producentledet genom en sådan reglering.

Marie Strömberg Lindvall:

Vet du vad, du ska få återkomma till de här frågorna lite mera senare här i samtalet, för här finns det jättemycket att säga, men jag tänker vi ska hålla oss lite till bakgrunden här fortsättningsvis för som sagt vad, som jag nämnde, de här diskussionerna har pågått ganska länge om de här obalanserna. Jag tänkte att du Rikard kan få lotsa oss lite grann igenom hur den här processen har sett ut, ifrån att problemet identifierades eller samtalen började till den 10 juni 2021 när vi nu har det här lagen på plats. Hur har det sett ut? Vad är det som har hänt?

Rikard Jermsten:

Ja men där precis som du är inne på Marie, det är en lång process och det kan man säga i det här sammanhanget initierades redan 2009 när Kommissionen, alltså EU-kommissionen, hade identifierat att priserna på produkter, jordbruks- och livsmedelsprodukter, hade gått upp under 2007 och 2008 i det första ledet, sedan föll de kraftigt men då konstaterade man att konsumentpriserna låg kvar på en hög nivå, och började se på vad är skälet till det, och vad får det för negativa konsekvenser. Det här är en fråga som man då har tittat på under en väldigt lång tid, och var ett slag tillfreds med att det här skulle man reglera i nationella jurisdiktioner, det ledde till att till slut hade majoriteten av medlemsstaterna faktiskt egna regleringar på området för att skydda svaga avtalspartner, typiskt sett leverantörer, vilket gjorde att Kommissionen kunde konstatera att det här kunde få negativa konsekvenser för den inre marknadens funktion att skydden såg helt olika ut och att det kunde försvåra den inre marknadens funktion. Och det är det som är skälet till att man föreslog en reglering, alltså ett direktiv som ska reglera förekomsten av den här typen av skydd i hela Unionen.

Marie Strömberg Lindvall:

Det där är intressant, man började ha olika regelverk på plats i de olika länderna så till slut såg det ut som, kan man kalla det ett lapptäcke kanske? Men det är kanske att ta i? Det såg olika ut i alla fall.

Rikard Jermsten:

Det såg olika ut.

Marie Strömberg Lindvall:

Så då fanns det en vilja att samordna det här och då gjordes det i det direktiv som kom härområdet.

Rikard Jermsten:

Direktivet beslutades 2019 och ska då vara genomfört senast november 2021.

Marie Strömberg Lindvall:

Och den 10 juni fattade Sveriges riksdag beslut om att införa den här nya lagen, baserad på det här direktivet.

Rikard Jermsten:

Ja, det är ju så ett direktiv genomförs i nationell rätt, att man skapar en lag för Sverige som genomför de här bestämmelserna i direktivet. Och så kan man konstatera att de, i olika länder, som redan har sådana här regelverk, vill de ha ytterligare regler så är det möjligt att ha det. Så det här är ett så kallat minimidirektiv som lägger grunden för det man måste ha, varje medlemsstat.

Marie Strömberg Lindvall:

Så ett minimidirektiv betyder att det här direktivet innehåller regler som man måste ha på plats men man kan därutöver ...

Rikard Jermsten:

Man kan därutöver ha ytterligare regler.

Marie Strömberg Lindvall:

Ytterligare regler ja. Vad har den här lagen för namn, Martin?

Martin Bäckström:

Lagen om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid inköp av jordbruks- och livsmedelsprodukter.

Marie Strömberg Lindvall:

Jag tänkte fråga dig Rikard, du är ju generaldirektör, chef för den här myndigheten Konkurrensverket, vad tänker man i din position när man inser att man är på väg att få ett alldeles nytt tillsynsuppdrag, en ny lagstiftning som man ska ansvara för? Tänker man någonting?

Rikard Jermsten:

Ja, det är en bra fråga och det gör man helt klart. Men ordningen som vi har i Sverige när vi stiftar lagar och ger myndigheter uppdrag, och som i vårt fall ett tillsynsuppdrag, är ju sådan att man är definitivt förvarnad om frågeställningen. Det var en utredning, en departementspromemoria, som pekade på att Konkurrensverket skulle vara en lämplig tillsynsmyndighet på området, den promemorian remitterades, som det heter, skickades ut till många intressenter för synpunkter bland annat till Konkurrensverket. Så att vi först kunde se på frågan

om vi är lämpliga, eller skulle någon annan myndighet vara mer lämpad, någon myndighet som har ett speciellt ansvar för den här typen av frågor i branschen till exempel, och sedan fattade också regeringen sitt beslut om att Konkurrensverket skulle vara mest lämpad. Det gjorde man redan hösten 2020. I budgetpropositionen sade man att Konkurrensverket skulle vara tillsynsmyndighet. Så vi hade lång tid att förbereda oss på det uppdrag som vi nu får och som träder i kraft 1 november 2021, med det sagt så kan man ju fundera. Det här är en ny fråga, nya problem, jag är jurist och ser ju gärna svagheter och styrkor i olika regeringar. Det är klart att man naturligtvis funderar på hur ska det här tillämpas och vad får det för effekt, hur ska vi agera?

Marie Strömberg Lindvall:
Det måste ju vara roligt.

Rikard Jermsten:
Det är roligt.

Marie Strömberg Lindvall:
Att aktivera juristen.

Rikard Jermsten:
Ja, det är roligt och det är ju alltid en positiv aspekt att man som i det är fallet tydligt kan bedöma att vi är bäst lämpade att få det här uppdraget och det tar vi oss an med stor entusiasm.

Marie Strömberg Lindvall:
Ska man säga någonting om det då. Hur har man resonerat där, varför är just Konkurrensverket bäst lämpad att ta hand om det här?

Rikard Jermsten:
Ja, regeringen motiverar inte så där jättetydligt skälen för varför man väljer men om man ser på de remissynpunkter som lämnades så är det typiskt sett att Konkurrensverket är en klassisk tillsynsmyndighet, har erfarenhet att hantera sådana frågor som den här lagen, sanktionsavgifter, förbud och också utredningsmetoder som ställer höga krav på rättssäkerhet och en grundlig hantering som marknaden måste förvänta sig och kräva. Jag tror det är en bidragande orsak till att man har valt att ge Konkurrensverket det här ansvaret.

Marie Strömberg Lindvall:
Och vi ska återkomma lite till de frågorna sedan, om tillsynsarbetet och hur det ska bedrivas. Jag tänkte att vi ska prata lite mer om vad lagen innehåller och vem som omfattas av den. Och då vänder jag mig till dig Martin, jag tänker att du var inne på det här inledningsvis här nu i podden, dra lite grann lagen. Vad handlar den om? Vad är det frågan om?

Martin Bäckström:

Jag rundar tillbaka lite och börjar med vilka som omfattas och vad som omfattas, och då är det inköp av jordbruks- och livsmedelsprodukter. Och då är det inköpsituationen, från en lantbrukare till något företag eller till en dagligvarukedja som säljer lantbrukarens produkter direkt. Det kan också vara företag som förädlar produkter så då är det en partner i det ledet, men också sedan när tillverkarföretaget säljer det vidare, för då är det något annan som köper in en livsmedelsprodukt. Även i det förhållandet är lagen tillämplig. En avgränsning som finns är väl att för att det ska vara tillämpligt så ska inköparen ha en omsättning över två miljoner euro årligen, så ungefär 20 miljoner. Så det är inte de allra minsta inköparna som omfattas och det beror ju på att de har ju inte en sådan marknadsstyrka att det blir skev beroendeställning mellan inköpare och säljare, så det sätter lite ramverket. Och sedan kan man väl säga att alla som producerar livsmedels- och jordbruksprodukter som man äter omfattas, eller skyddas av lagstiftningen, rättare sagt att på producentsidan så omfattas alla.

Marie Strömberg Lindvall:

Så alla som producerar, alla oavsett, det finns inga beloppsgränser där?

Martin Bäckström:

Nej, inte så länge det är livsmedel som man kan äta mer eller mindre, kan man säga. Och det är också förädlingsföretag som är stora i vissa fall, jättestora, som kommer att omfattas av lagstiftningen. Det man reglerar, eller det man har infört en svart lista med helt förbjudna avtalsklausuler eller avtalsvillkor och det var de jag räknade upp inledningsvis, de här två 30-30 reglerna är exempel på det.

Marie Strömberg Lindvall:

30-30 reglerna det måste du dra en gång till.

Martin Bäckström:

Jo, det var det här att man inte fick avbeställa färskvaror 30 dagar före leverans och att man ska betala senast 30 dagar efter leverans. Men det finns en lista i lagen över andra svartlistade avtalsvillkor också. Ett ytterligare exempel är att man inte får vidta några kommersiella repressalier om någon producent klagat till Konkurrensverket på grund av en otillbörlig handelsmetod eller på ett annat sätt försöker tillvarata sina avtalsrättsliga- eller juridiska rättigheter. Och det tar ju lite sikte på att man ska våga stå upp för sig själv som producent mer eller mindre, utan att behöva oroa sig att man blir avlistad från en stor inköpare och att man helt enkelt blir av med en stor kund. Ska man lista av någon får det vara av andra skäl helt enkelt.

Marie Strömberg Lindvall:

Det var en svart lista och sedan fanns det en grå lista?

Martin Bäckström:

Ja, precis och då har vi en grå lista också och där finns olika situationer som kan vara otillåtna och det är de om man inte på förhand mellan producent och inköpare kommer överens om det här. Så man kan välja att avtala om det här, men då ska det finnas på plats innan man genomför transaktionen eller liknande. Och ett sådant exempel är att om leverantören har blivit påtvingad att betala för köparens marknadsföring av leverantörens produkter. Det kan vara marknadsföring, ja men reklam helt enkelt på olika sätt. Det ska man avtala om innan så att det inte kommer som en obehaglig överraskning för leverantören sedan. Så det är den grå listan. Sedan har vi pratat lite om vilka som omfattas och vad det är för typ av situationer. Går man vidare så kan vi snabbt titta på bara vad som händer om man använder sig av en otillbörlig handelsmetod. Och det som kan hända är att Konkurrensverket förbjuder denna otillbörliga handelsmetod och att man drabbas av en sanktionsavgift som kan uppgå till en procent av företagets omsättning. Så det är själva sanktionerna, och det vi gör och kommer att göra att vi kommer utreda de här ärendena, och där liknar de utredningsmetoderna vi har idag väldigt mycket hur det ser ut i konkurrenslagen.

Marie Strömberg Lindvall:

Rikard du ville komma in här och säga någonting?

Rikard Jermsten:

Det här är ju ett förbud mot, som vi har konstaterat otillbörliga handelsmetoder, och det som är viktigt att komma ihåg här är att de här handelsmetoderna, eller villkoren, de framgår direkt av lagen vilka som är otillbörliga så att vi kommer inte att göra någon bedömning av vad som är otillbörligt i största allmänhet som vi bedömer, eller andra anser, utan det här framgår av lagen, vilka villkor, det vill säga handelsmetoder, som inte är tillåtna eller som man måste, som Martin beskrev, avtala om i för väg.

Marie Strömberg Lindvall:

Som jag förstår saken då så vi behöver inte fundera på vad som är förbjudet eller inte förbjudet utan det framgår här.

Rikard Jermsten:

Det framgår direkt av lagen, sedan hur den ska tolkas och avgränsas det är en annan fråga.

Marie Strömberg Lindvall:

Och där kommer du in i bilden sedan Martin, ihop med dina kollegor förstås.

Martin Bäckström:

Ja, precis. Jo men det stämmer bra.

Marie Strömberg Lindvall:

Arbetet då, det operativa arbetet som ska bedrivas, från tips till sanktion, säger jag. Jag skulle vilja att du drog hur det här ungefär kommer att se ut, så som du vet nu.

Martin Bäckström:

Ja, lagstiftningen träder ju i kraft senare i höst 1 november. Vi håller på och trimmar ihop gänget här så att det är lite oklart, men i stora drag kan man att vi kommer att få in ett tips eller klagomål från någon och en viktig aspekt här är att säga att den som hör av sig till oss inledningsvis kommer att ha ett ganska starkt sekretesskydd, och det kommer sträcka sig så långt att vi vet att den här tipsaren eller klagande inte lider skada om de helt enkelt hör av sig till oss. Men vi får in någon indikation som vi reagerar på och de utredningsverktyg som då står till buds för oss det är att vi förelägger ett företag att komma in med information, eller att vi kallar någon nyckelperson till förhör, eller att vi gör en platsundersökning hos ett företag och ber företaget visa handlingar och liknande, och det kan ju vara avtal och korrespondens internt inför ett avtalstecknande eller liknande. Och de utredningsverktygen har vi i dagsläget redan i konkurrenslagen så det är verktyg vi har stor erfarenhet av från Konkurrensverket och använda oss av. Och när vi har fått in informationen då, och hämtat in från tillsynsobjektet och andra marknadsaktörer så gör vi förstås en form av analys, som vi också sedan behöver kommunicera med tillsynsobjektet vad vi kommer fram till. Att vi kanske har en otillbörlig handelsmetod vi vill förbjuda då. Och efter en sådan kommunikering så fattar vi någon form av beslut och vi har egen beslutanderätt i den här frågan, och vårt beslut kan sedan överklagas till förvaltningsdomstol så det är där som frågan slutligen kommer att avgöras i de fall då våra beslut överklagas. Och det kommer de att göra i ganska hög grad inledningsvis sannolik tänker jag, eftersom det är ett oklart rättsläge eftersom det inte finns någon praxis sedan tidigare.

Marie Strömberg Lindvall:

Då vänder jag mig till Rikard helt kort. Det här som Martin beskriver nu, det är ingenting som Martin har hittat på utan det här framgår ju av lagen, eller hur, som är antagen helt nyligen nu.

Rikard Jermsten:

Ja, det är riktigt, det är reglerat, och det framgår direkt av lagen hur och den förordning som hör till, som reglerar att vi till exempel ska tala om hur vi tänker hantera klagomål. Det framgår direkt av regleringen.

Martin Bäckström:

Själva utredningsverktygen har vi ju från konkurrenslagen om hur vi processar de här ärendena, och hur processen ser ut har vi mycket från upphandlingstillsynen där man prövar i samma domstolar. Egentligen kan man säga, så att det blir en

hybrid av det vi håller på med sedan tidigare vilket kanske också var en aspekt som regeringen hade med när man valde att lägga det här uppdraget hos oss.

Marie Strömberg Lindvall:

Och det här ska vi börja med då 1 november 2021, vad kan vi tänka om det. Är allting på plats dag ett? Rikard?

Rikard Jermsten:

Ja, allting är på plats dag ett så till vida att vi står redo den 1 november 2021 men det har ju en stor betydelse det datumet därför att det här gäller ju avtalsvillkor så att vi har ju haft frågor ifrån aktörer på marknaden under ganska lång tid. Man sluter ju sina avtal tidigare än de ska börja gälla och de här villkoren blir alltså förbjudna direkt. Det finns alltså inga så kallade övergångsbestämmelser utan lagen gäller direkt från 1 november och det har varit en utmaning för aktörerna på marknaden, det vet vi.

Marie Strömberg Lindvall:

Och det har ni redan mötts av de här frågorna alltså, det har redan påtalats?

Rikard Jermsten:

Vi har mötts av frågorna under våren och sommaren och fått frågeställningar om vad som gäller, hur ska man tolka bestämmelser eftersom det är ju när avtalen tecknats som de aktörerna behöver fundera på vad som är okej och vad som inte är det, så det har vi stor förståelse för. Ibland har vi inte haft möjlighet att svara eftersom det inte finns klara besked exakt var gränsdragningarna ska göras, men i så stor utsträckning som bara går har vi ansträngt oss för att kunna tydliggöra vad som gäller.

Marie Strömberg Lindvall:

Ja, Martin?

Martin Bäckström:

Och där är ett viktigt medskick också att man ser till att man som både producent, och framför allt inköpare då, att försöka att titta igenom sina avtal innan och inte vänta, utan försöka göra så mycket förberedelsearbete som möjligt innan lagstiftningen träder i kraft lite senare i höst.

Marie Strömberg Lindvall:

Och om man har frågor om det här då kan man vända sig till Konkurrensverket redan nu.

Martin Bäckström:

Ja.

Marie Strömberg Lindvall:

När det gäller hur vi kommer arbeta, vi håller ju på och skruvar på det här nu, någonting annat som du skulle vilja lyfta fram?

Martin Bäckström:

Det man kan säga är att om man har haft att göra med Konkurrensverket sedan tidigare så kommer man att känna igen sig i mångt och mycket, utan det blir ju inte att vi ska göra någonting annorlunda här utan sätta den nya lagstiftningen i vår verkskontext med våra arbetssätt och våra tidsfrister och så vidare.

Marie Strömberg Lindvall:

Någonting som du vill tillägga där Rikard, när det gäller vårt arbetssätt och hur vi ska praktiskt arbeta med de här frågorna?

Rikard Jermsten:

Det är precis som Martin beskriver och vi är ju vana vid att arbeta i förhållande till hela näringslivet också i förhållande gentemot myndigheter genom erfarenheterna av de andra uppdrag vi har så att det är inget ovant sätt för oss utan det här är ju en tillsynsuppgift som i många avseenden liknar våra övriga uppdrag.

Marie Strömberg Lindvall:

Så frågan är i trygga händer?

Rikard Jermsten:

Frågan är i trygga händer.

Marie Strömberg Lindvall:

Då tänker jag vända mig till dig Martin, jag frågade Rikard här förut hur man tänker som generaldirektör när man får ett nytt regelverk att ansvara för. Du är ju ny chef för en ny enhet som ska jobba med en ny fråga. Hur gör du för att förbereda dig?

Martin Bäckström:

Ja, det gäller ju att träna och vilka ska man träna då? Ja, men det är ju första frågan alltså, vilka ska vara i teamet. Det första och viktigaste är ju att börja rekrytera medarbetare som ska kunna jobba med det här, så det började vi med redan i våras och rekrytera ihop ett litet team. Och det jag tänker är att man ska få teamet på plats och trimma samman det här teamet och träna helt enkelt på gamla avtal och liknande och att man försöker träna så likt som möjligt som det kommer att se ut efter 1 november. Jag ser för egen del eller för vår del att vår träning kommer att se ut så i stället för att ta fram en mall så kommer vi att ha test-case som vi tar fram en mall till så att det finns någon form av utflöde för att vara konkret i hur man gör.

Marie Strömberg Lindvall:

Vänta, test-case då menar du att ni tar fram ett fiktivt exempel utifrån vad ni har sett därute på marknaden och så.

Martin Bäckström:

Ja, vi har tillgång till gamla exempel som är avidentifierade och liknande sådant som jag har fått ta del av som man kan ha som utgångspunkt när man tittar på det här så att man har något praktiskt att ta tag i, så det är någonting som vi kommer att göra, liksom träna och trimma ihop teamet. Vi kommer ju kommunicera med allt och alla, vi kommer bokstavligen tala med bönder på bönders vis vilket jag ser framemot i olika sammanhang och det är dels att man vill nå ut till producenterna, så att de vet att vi finns och att det här är förbjudet, men också till inköparna så att man försöker att vara proaktiv och få dem att ändra sina avtalsvillkor innan. Hur förbereder man sig mer? Ja tacksamt nog så var jag också föräldraledig en del efter att jag fick det här uppdraget och det man får tid till då det är att rulla runt en barnvagn och tänka mycket och det tror jag har varit bra att man ha kunnat lägga mycket tankekraft innan sommaren och under sommaren så att vi nu kan börja jobba mer mot de mål som vi har satt upp internt inom gruppen. Det man kan säga också är ju att det blir väldigt viktigt att jobba och prioritera med vilka saker man tar först, och det viktigaste är att fokusera på då är ju att vi har en tillsynsverksamhet på plats den 1 november, när klagomålen trillar in så kommer vi att ta tag i dem direkt så vi inte står där som frågetecken eller liknande så skulle jag säga.

Marie Strömberg Lindvall:

Rikard är du med i det här träningsarbetet också?

Rikard Jermsten:

Ja, absolut. Vi arbetar tillsammans för att säkerställa med hela Konkurrensverkets erfarenhet så att det här ska bli så bra som möjligt.

Martin Bäckström:

Och en del i vårt förberedelsearbete har också varit att vi har gjort en enkätundersökning hos producenter om förekomsten av otillbörliga handelsmetoder. Den blev klar sent våren 2021 och visade på att det finns en utbredd förekomst av de här handelsmetoderna och att det finns många producenter som vill klaga till Konkurrensverket. Så innan resultatet av den undersökningen var klar så var väl en oro för min del om vi kommer att få något att jobba med, men den oron har väl minskats när man ser att det är ganska många företag som överväger att klaga till oss. Sedan får man komma ihåg att det är stor skillnad på att klaga de facto än att man i en anonym enkät fyller i att man kommer att klaga och så. Men det har varit en viktig grund för oss att stå på.

Rikard Jermsten:

En annan sak som vi har gjort i förberedelsearbetet det är ju att skaffa och inhämta erfarenheter ifrån andra länder inom unionen som har haft liknande regelverk sedan tidigare, vilka erfarenheter de har dragit, hur de har sett hur marknaderna har fungerat så att vi har tillgodogjort oss de erfarenheter som andra har dragit av den här typen av regleringar.

Marie Strömberg Lindvall:

Förberedelsearbete alltså har pågått under en ganska lång tid nu och då kanske man kan tänka sig att ni börjar ana lite var de största utmaningarna ligger. Vad säger du, Rikard, hur ser det ut?

Rikard Jermsten:

Ja det gör vi ju och det är klart att den största utmaningen som jag ser det är ju just att det är en helt ny reglering som påverkar många i deras avtalsrelationer, det vill säga att man vill ha svar svart på vitt, vad är det som gäller. Och de svaren är svåra att ge i detalj i alla delar. Det kommer utvecklas praxis, alltså domstolsavgöranden, och våra beslut om hur man ska tolka den här lagstiftningen. Det ser jag som den största utmaningen, att kunna möta det helt befogade behovet av att få veta vad som verkligen gäller, och det är naturligtvis en uppgift som vi kommer att ta på stort allvar. Men det tar tid att utveckla exakt var gränserna går för vad som är otillåtet och vad som är tillåtet.

Marie Strömberg Lindvall:

Och du Martin, vad säger du om de utmaningar du ser framför dig? Jag antar att du instämmer i det Rikard säger men om du har ytterligare någon.

Martin Bäckström:

Jag håller definitivt med Rikard och om man ser från mitt perspektiv, det mer operativa så är ju den stora utmaningen att de är så mycket som är oklart vilket det är ju också är ett utlopp för. Men där gäller det att bryta ner i mindre beståndsdelar och helt enkelt ta sig an allting och kavla upp ärmarna och ta på sig blåstället.

Marie Strömberg Lindvall:

Någonting annat ni skulle vilja tillägga innan vi avrundar? Vi kommer återkomma till den här frågan fler än en gång, det kan vi vara säkra på, på alla möjliga olika sätt men just här och nu. Är det något ytterligare medskick eller så som ni skulle vilja göra?

Rikard Jermsten:

En aspekt som finns med redan i direktivet det är att man kommer ju att se över både direktivet och det kommer man att göra vad det gäller den svenska lagen också, det har riksdagen nu uttalat ett behov av. Det kommer att visa sig att det finns behov av förändringar av lagstiftningen det är jag övertygad om för det gör

det alltid när man har dragit erfarenheter av en lagstiftning som har varit i kraft, så att översyn kommer att ske.

Marie Strömberg Lindvall:

Ett pågående arbete med andra ord.

Rikard Jermsten:

Ja men den här regleringen är ju som sagt ny och redan EU-lagstiftaren har aviserat att man inom fem år ska se över hur direktivet är utformat och också den svenska lagstiftaren har uttalat att lova att följa upp och utvärdera effekterna av lagen. Det är ju jätteviktigt att utformningen inte försämrar förhållandena i den här branschen.

Marie Strömberg Lindvall:

Så uppföljning kommer med andra ord.

Rikard Jermsten:

Uppföljning kommer.

Marie Strömberg Lindvall:

Och du Martin?

Martin Bäckström:

Ja men det är väl bara ett medskick till aktörer ute på marknaden både producenter och inköpare att man hör av sig till oss om man har några frågor eller om man anser sig vara utsatt för någon otillbörlig handelsmetod eller liknande. Och vill man vara anonym så går det ju alltid bra att ringa inledningsvis eller skicka en anonym e-post.

Marie Strömberg Lindvall:

Och vi har ju en tipsfunktion som man ringer till.

Martin Bäckström:

Vi har en tipsfunktion som man ringer till, det har vi.

Marie Strömberg Lindvall:

Och alla aktuella kontaktuppgifter framgår av vår webbplats, eller hur?

Martin Bäckström:

Ja, precis. Det gör det.

Marie Strömberg Lindvall:

Då är det dags att avrunda det här poddavsnittet och jag ska tacka för att ni deltog och pratade om de här sakerna. Tack Rikard Jermsten.

Rikard Jermsten:

Tack Marie.

Marie Strömberg Lindvall:

Tack Martin Bäckström.

Martin Bäckström:

Tack.

Marie Strömberg Lindvall:

Och jag heter Marie Strömberg Lindvall, tack för att ni lyssnade.